

Wojciech Brzeziński, Jerzy Gąsowski

Tarczyny, gm. Lidzbark Welski. Stanowisko 2

Informator Archeologiczny : badania 13, 194-195

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

użytkowe, służące jako miejsce zgromadzeń wewnątrz okręgu świętego drugiego stopnia, poza najściślejszym sanktuarium/. Rozeznanie charakteru tej części góry to sprawa dalszych badań.

Wiele uwagi poświęcono rozeznaniu dwóch pierwotnych dróg wiodących ku przestrzeni objętej wielkim wałem. Ustalono, że poza głównym wejściem wschodnim, było drugie od południa, dobrze do dziś zachowane. Wejście wschodnie poniżej przerwy w wale /bramy/ rozwidła się, od specjalnie usypanego kopca, w trzy drogi - wąwozy. Każda z nich ma swój system oznakowania w postaci nasypów kamiennych.

Badania będą kontynuowane.

TARCZYNY, gm. Lidzbark Welski
Stanowisko 2

Ciechanowskie Towarzystwo
Naukowe
Wojewódzki Konserwator
Zabytków w Ciechanowie

Badania prowadzili mgr Wojciech Brzeziński pod naukowym kierownictwem doc. dr. hab. Jerzego Gąssowskiego. Finansowało Ciechanowskie Towarzystwo Naukowe i WKZ w Ciechanowie. Czwartą sezon badań. Wczesnośredniowieczna osada otwarta /VII-X w./ oraz osada przygodowa /XII-XIII w. /.

Celem prac w roku 1979 było określenie zasięgu osady wczesnośredniowiecznej w kierunku południowo-zachodnim.

W oparciu o nowy punkt orientacyjny, położony w odległości 1 m od lizyery lasu, w kierunku południowo-zachodnim, wyznaczono dwa wykopy o powierzchni 1 ara każdy. Rozciągały się one w kierunku północno-wschodnim i południowo-zachodnim. W/w ary otrzymały kolejne numery 8 i 9.

Eksplozację rozpoczęto od wykopu nr 8. Na jego terenie zlokalizowano dwie jamy /prawdopodobnie jamy gospodarcze/. Głęboka orka spowodowała, że wyżej położone części obiektów wraz z ceramiką zostały roz-wleczone na dużej przestrzeni w sposób uniemożliwiający łączenie ich z konkretnymi obiektami. Obie jamy miały niewielkie rozmiary /około 80 cm długości i 50 cm szerokości; głębokość około 40 cm/. W warstwie ziemi ornej, w obrębie tego ara znaleziono guz mosiężny, ozdobę występującą od X do XII w. Calcem w wykopie nr 8 występował już na głębokości 30-40 cm.

Sytuacja stratygraficzna w obrębie następnego ara /nr 9/ była nieco inna. Jak już wspominaliśmy, wykopy rozciągały się w kierunku południowo-zachodnim. Znajdowało się tam pewne obniżenie gruntu. Spowodowało to, że na terenie tego ara pomiędzy warstwą ziemi ornej, a calcem, wytworzyła się warstwa o grubości 10 do 30 cm koloru szarego, na skutek spływu i gromadzenia się tam wody. Zawierały one w sobie

liczne fragmenty ceramiki pochodzące prawdopodobnie z części jam zniszczonych przez orkę.

Na terenie ara nr 9 zlokalizowano 5 obiektów, w tym jamy gospodarcze i fragmenty obiektu mieszkalnego /prawdopodobnie/. W jamie nr 4 znaleziono grot żelazny z dwoma zadziornami. W pozostałych jamach znaleziono liczne fragmenty ceramiki, pochodzącej zarówno z pierwszej, jak i trzeciej fazy rozwoju osady, tj. z przedziału VII-X wieku i z przedziału XII-XIII wieku.

Badania stwierdziły, że osada otwarta rozciągała się dalej w kierunku południowo-zachodnim, w stronę drogi Kiełpiny-Tarczyny.

Wskazane byłoby kontynuowanie badań wykopaliskowych w celu uchwycenia zasięgu osady.

TULIGŁOWY, gm. Rokietnica
woj. przemyskie

Uniwersytet Jagielloński
w Krakowie
Instytut Archeologii

Badania prowadziła dr hab. Maria Cabalska.
Finansował WKZ w Przemyślu. Piąty sezon
badań. Wielkie wieloczołkowe grodzisko
wczesnośredniowieczne /VIII-XI w. /.

Kontynuowano badania grodu właściwego o powierzchni 0,5 ha. Duży szerokoprzestrzenny wykop pozwolił na odsłonięcie nawarstwień chaty ziemianki wykopanej na głębokości 1 m w żółtopomarańczowy calec i zalegającej nad nią chaty naziemnej z paleniskiem wyłożonym kamieniami. Układ stratygraficzny obu obiektów umożliwił rozwarstwienie osadnictwa na fazy starszą - przedgradową i młodszą - związaną z grodem otoczonym potrójnymi wałami.

Faza starsza związana jest z ziemiankami odkrytymi w 1975 i 79 r. Były one wykopane w calcu na 1 m, a ogniska w jamie znajdowały się w środku przestrzeni mieszkalnej. Ujawniono różnice w konstrukcji obu budynków polegające na istnieniu obudowy ścian w ziemiance 1/75. Jamę o boku 4 m obudowano na zrąb, a ognisko wykładziną z kamieni. Ziemianka 2/79 była prostokątna, o wym. 4,5 na 5,5 m nie posiadała obudowy - drewnianej, a palenisko w postaci owalnej jamy zajmowało znaczną przestrzeń. Wejście do obiektów znajdowało się od południa. Zalegała w nich ceramika słabo obtaczana, grubościenna, wykonana z gliny o domieszce grubego, białego, piaskowego tłuczka.

Faza młodszą związaną jest z budynkami naziemnymi, ustawionymi w luźnych rzędach. W 16 chatach ogniska w jamie znajdowały się w narożniku południowo-wschodnim. Tylko w trzech chatach palenisko było wyłożone kamieniami. W chacie nr 14 posadowionej nad ziemianką 2/79 warstwa kamieni stanowiła wykładzinę paleniska zalegającego na żółtej glinie nad zasypaną ziemianką. Uchwycono całkowicie wymiary tej